

Områdesnämnden för humaniora,
juridik och samhällsvetenskap

Remiss: Synnerligen grova narkotikabrott, (SOU 2014:43)

Juridiska fakultetsnämnden tillstyrker de förslag som lämnas i betänkandet.

I allt väsentligt innebär förslagen (jfr s. 239–244 samt författningskommentaren s. 271 f.) ett tydliggörande av att faktorer som mängd och art (dvs. stor mängd av särskilt farlig narkotika) *kan* utgöra grund för att utdöma mycket långa fängelsestraff också i fall som kan betecknas som kontextlösa (t.ex. kurirfall där mycket litet är känt om omständigheterna runt gärningen), dvs. det råder inget absolut tak för dessa fall. Detta har knappast heller varit innebörden av Högsta domstolens avgöranden. Det förefaller långtgående att tänka sig att åklagaren i fall som gäller smuggling av mycket stora mängder narkotika alltid, och under alla omständigheter, särskilt skulle behöva styrka en koppling till den organiserade handeln med droger osv. för att den övre delen av straffskalan ska kunna tillämpas. Det är emellertid viktigt att detta inte tas till intäkt för en återgång till en schablonartad straffmätning där mängd och art tillåts helt överskugga andra straffvärder relevanta faktorer. På samma sätt kan sägas att Högsta domstolens nyare praxis också efter ett genomförande av utredningens förslag bör innebära att det blir mer sällsynt än tidigare att man enbart med hänvisning till mängd och art når straffskalans maximum (vilket bl.a. skapar problemet med s.k. övervärden).

Det kan möjligen diskuteras om det skulle vara lämpligt att, beträffande sådana synnerligen grova brott som har samma straffmaximum (jfr synnerligen grov misshandel), laborera med likartat utformade straffskalor. Med hänsyn till de skillnader avseende straffmätningsspraxis som föreligger mellan de aktuella brottstyperna (bl.a. att utnyttjandet av straffskalan ser väsentligt olika ut vad gäller narkotikabrott i jämförelse med misshandel) framstår det emellertid inte som orimligt att straffskalorna skärs till på litet olika sätt vid dessa brottstyper (också om den sammantagna straffskalan är densamma).

En särskild fråga är om det bör införas särskilda kvalifikationsgrunder för synnerligen grovt brott. Utredningen har stannat för att så inte bör ske. Enligt fakultetsnämnden kan det, även om det i praktiken skulle handla om att ytterligare förstärka de faktorer som är relevanta för bedömningen av om grovt brott föreligger, finnas fördelar med att göra detta

Juridiska fakultetsnämnden

eftersom det skapar spikar till vilka rättstillämpningen kan relatera sin argumentation i hithörande frågor. Frågan förtjänar att belysas ytterligare i den fortsatta beredningen.